СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ — РІК XXXI. — Ч. 264. — Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 12. падолиста, 1923.

VOL. XXXI. — No. 264. — Jersey City, N. J., Monday, November 12, 1923. — THREE CENTS

АМЕРИКА ВІДКИДАЄ КОНФЕРЕНЦІЇ З ФРАНЦУСЬКИМИ ОБМЕЖЕННЯМИ

ВАШІНГТОН, 9. падолиста. — Американський уряд постановив, що він не може брати участи в ніяких межинародних конференціях над питанням економічних відшкодовань зі сторони Німеччини, якщо конференцію мають обовязувати обмеження, поставлені французьким урядом.

КУЛИДЖ НАСТАЄ НА ТЕ, ЩО АМЕРИКАНСЬКІ КОРАБЛІ МАЮТЬ БУТИ „СУХІ"

ВАШІНГТОН, 9. падолиста. — Президент Кулидж дав своїм представникам право заявити публично, що він не думає зміняти в нічому постанов про те, що американські кораблі не сміють возити ніяких алькоголічних напитків.

ЗАНЕПАД СВОБОДОЛЮБНОГО РУХУ В АМЕРИЦІ

СТ. ЛУИС, Мезуре, 9. падолиста. — Др. Н. Морей Батлер, президент Колумбійського університету, виголосив тут перед одним клюбом відчит, в якому говорив про безправне обмежування свободи релігійного переконання, слова та зборів в Америці.

СПРАВА РОСІЙСЬКОГО МИТРОПОЛИТА ПЕРЕД СУДОМ

НЮ ЙОРК, 9. падолиста. — Російський православний піп Іван Кедровський, котрий вернув недавно з Росії з іменованнем на митрополита російської православної церкви північної Америки, якого не хоче признати православний епископ Платон, передав справу американському судови до вирішення.

Рівночасно видав він через свого адвоката Томаса Меговні публичну заяву, в котрій межи инчим підносить, що Кедровського усунула свого часу сама православна громада на Іст Ню Йорк за те, що він проповідував большевизм. Платон ще раз заявляє, що собор, який іменував Кедровського, має звязки з большевицьким урядом.

ВАЖНЕ ВІДКРИТТЯ НА ПОЛИ РАДІЯ

ШИКАГО, Илинойс, 9. падолиста. — Перед конвенцією Товариства Зелізничих Електричних Інжинерів роблено проби з новим винаходом, при помочи котрого вістки, переслані бездротним телефоном (радіом), можуть лишитися в тайні, себто досягнуть лишень тої особи, для котрої вони призначені. Перші проби були надсподівано удачні.

ПИТАННЄ ДОРОЖНЕЧІ ВУГЛЯ

ВАШІНГТОН, 9. падолиста. — Слідство, розведене одним інжинерським товариством над тим, на які тони продається твердий вуголь в Америці, показали, що не лишень в нюйорськім стейті, як се не давно підносила вуглева комісія міста Ню Йорку, але й по других стейтах вуглеві купці купують вуголь на „довгі" тони, а продають на „короткі". З усіх стейтів Злучених Держав лишень два стейти, а саме стейти Меріленд та Пенсилвенія мають закони, забороняючі таку практику.

(Так звана довга тона має 2,240 фунтів, тоді як коротка має всего 2,000 фунтів.)

СУД НЕ ДОЗВАЛЯЄ УРЯДОВИ ЗАХОПЛЮВАТИ БРОВАРІ

ФІЛЯДЕЛФІЯ, Па., 9. падолиста. — Федеральний суд заборонив федеральним прогибіційним агентам забирати цілі броварняні фабрики броварняних підприємств за переступленне прогибіційного закона.

Суд заявив, що прогибіційні агенти мають право забирати з броварів безправно зроблені напитки, але не мають права конфіскувати бровари.

Федеральний уряд вніс проти сього рішення суду відклик до висшого федерального суду.

ЩЕ ОДНА МАСОВА ДЕМОНСТРАЦІЯ КУ-КЛАКС-КЛЕНА

ФОРТ ВЕЙН, Індіяна, 9. падолиста. — На нині вечер визначив Ку-Клакс-Клен на сю місцевість великий масовий збір членів Ку-Клакс-Клена з довколичних стейтів. Клен знова заповідає, що на демонстрацію прибуде 100,000 Кленсменів. Клен видимо вибрав сю місцевість тому, бо тут Клен найслабший, а майором міста є католик.

ПОДОРОЖНИЙ ДО ПІВНІЧНОГО БІГУНА НА СУДІ ЗА ОБМАН

ФОРТ ВЕРТ, Тексас, 9. падолиста. — Перед федеральним судом стає тут 13 людий, обжалованих за вживанне федеральної почти для обманьства при помочи продажі нафтових шерів. Межи обжалованими є др. Фредерик Кук, що колись їздив до північного бігуна.

НЕ ПОСИЛАЮТЬ ДОЛЯРІВ У НІМЕЧЧИНУ

НЮ ЙОРК, 9. падолиста. — Американські експресові компанії перестали висилати в Німеччину американські доляри. Кажуть, що пересилка є дуже небезпечна через можливість рабунку.

КУЛИДЖ ЗА ОБМЕЖЕННЄМ ІМІГРАЦІЇ

ВАШІНГТОН, 9. падолиста. — Президент дав до зрозуміння, що він противиться полекшам щодо числа імігрантів. Він є за тим, аби теперішний закон був по упливі його обовязуючої сили продовжений.

СМЕРТЬ ПЯТЬОХ ВІД ВИБУХУ НА КОРАБЛИ

КІНҐСТОН, Кжемейка, 9. падолиста. — Наслідком вибуху кітла на корабли „Принцесса Марія", що належить до одної овочевої компанії, погибло на повнім морю пятеро людий: четвертий машиніст та 4 Муринів послугачів. Корабель затягнено з повного моря в порт без дальших утрат в людях.

КЛЕНСМЕНИ ПОКАРАНІ ЗА НОШЕННЄ ОРУЖА.

БЕСТРОП, Луїзіяна, 8. падолиста. — Суд покарав чотирох Кленсменів за ношенне при собі оружа поза межами свого маєтку. Кара виносила 10 долярів та кошта процесу. Межи покараними є капітан Скипвит, один з провідників місцевого Клена.

РІЗЬБАР АРХИПЕНКО ВІДКРИВАЄ ШКОЛУ.

Український різьбар Олександер Архипенко відкриває десь в середині сього місяця школу різьби, рисунку та малярства. Школа буде отворена в Ню Йорку, при 44 Вест 57 вулиця. На вістку про школу до нього вже почали зголошуватися ученики, в тому числі й Українці.

Реймонд Ґеникер-Гітон, директор музею штуки в місті Вусфер, в стейті Месечузетсі, оглянувши праці різьбаря, відвідав Архипенка та, запропонував йому влаштувати виставку його різьб, рисунків та образів в сьому музею. Архипенко згодився, і виставка буде отворена вже в грудни сього року.

ПЕНСИЛВЕНІЯ ЕЛЄКТРИФІКУЄ СВОЇ ЗЕЛІЗНИЦІ.

Пенсилвенійська зелізниця рішила електрифікувати свої лінії, переходячі через гори Алеґени. До виробу електрики будуть вживати твердого вугля.

ПИНШОВИ НЕ ПОВЕЛОСЯ.

Наради властителів копалень твердого вугля, скликані за почином пенсилвенійського ґубернатора Пинша, щоби усунути розтратні способи торговлі, покінчилися зірваннем нарад.

КОГО ДНЕСЬ НАМОВИТЕ ОБЕЗПЕЧИТИСЯ В У. Н. СОЮЗІ, ТОЙ ВАМ ЗА ЦЕ ВДЯЧНИЙ БУДЕ ВСЕГДА.

ВИСОКІ ЗАРІБКИ ДЛЯ МЕТАЛЕВИХ РОБІТНИКІВ.

ШИКАҐО, Илинойс, 9. падолиста. — Межи механіками, що побирають найвисшу робітничу заплату в сьому місті, є метальовці („метел шіт воркерс"), які побирають від 125 до 150 долярів в тиждень. Їх помічники беруть коло 70 долярів на тиждень.

Причиною їх високих зарібків недостача сього рода механіків.

Гарні зарібки мають тут теж робітники, заняті токарством тинкованнем.

ЗЕЛІЗНИЧА РОБІТНИЧА РАДА ОСУДЖУЄ ЗЕЛІЗНИЦЮ ІРІ.

ШИКАҐО, 9. падолиста. — Зелізнича Робітнича Рада Злучених Держав видала ореченне, в якому острими словами осуджує захованне зелізниці Ірі, котра не послухала досі вже6 рішень сеї Ради.

БАНКИ РАТУЮТЬ БАНК ПЕРЕД УПАДКОМ.

В місті Вичіті, в стейті Канзасі, почали недавно ходити чутки про наближаючийся упадок Четвертого Національного Банку, другого з ряду щодо фінансової сили банку в цілому стейті. Чутки, відомо, викликали „ран" на банк; всі депозитори побігли до банку виймати гроші. Наслідок чуток, хоч як вони було неправдиві, як кажуть директори банку, мусілиб бути для банку поважні, бо „ран" і на найсильнійший банк може скінчитися руїною. Щоби ратувати сей банк, виступви Федеральний Резервовий Банк в Кензас Сіті, себто окруженне обедненне банків, зі заявою, що чутки не мають ніякої основи, та зі запевненнем, що всі банки сього округа ручать за те, що банк сповнить свої зобовязання. Се успокоїло зденерованих депозиторів та вратувало банк перед поважними наслідками.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ОСТОРОГА ПЕРЕД ФАЛШОВАНИМИ ГРІШМИ.

Федеральний Резервовий Банк в Ню Йорку остерігає публику перед новими фалшованими грішми, що появилися сими днями в обігу.

Гроші сі се 10-долярові банк ноти, видані буцімто Федеральним Резервовим Банком в Шикаго, Илинойс. Чекова буква на них Д. Число рисунка на „лици", банкноту 333, на спідній стороні 880. Підписані на ньому Френк Гвайт, скарбник Злучених Держав, та А. В. Мелон, секретар скрабу. Нарисований на банкноті Джексон.

Каже банк, що фалшовану десятку від правдивої з подібними знаками відріжнити легко.

КАРАЮТЬ ЗА НЕПОСИЛАННЄ ДО ШКОЛИ.

Нюйорські міські суди почали сипати грошеві кари на материй та батьків, що дозваляють своїм дітям ходити поза школу. Карають грошевими карами, а то й арештом.

Замітно, що Українці в сьому згляді „відзначаються", бо межи іменами покараних стрічається поважне число українських імен.

БАЛЄТ АВРАМЕНКА В ХОЛМІ

У неділю 14 жовтня в салі театру „Польонія", відбувся пращальний вечір українського балету під кермою арт. Авраменка. Вечір складався із слідуючих нумерів:

1. Танкові постави і крови.
2. Козачок.
3. Великодний хоровод.
4. Коломийка.
5. Гопак колом.
6. „Катерина".
7. Запорожський танець.
8. Чумак.
9. Байда-козак.

Сам артист-балетмайстер виконав Чумака і Байду з надзвичайно виразною мімікою і експресією, що викликало в численої публики на салі захопленне і зрив оплесків. Після балету на сцені улаштовано танці для публики.

НІМЕЦЬКЕ ВІЙСКО ЗДАВИЛО ПЕРЕВОРОТ В БАВАРІЇ.---ГЕНЕРАЛ ЛЮДЕНДОРФ АРЕШТОВАНИЙ; ГІТЛЄР УТІК

БЕРЛІН, 9. падолиста. — Війско краєвої оборони в Мінхені, столиці Баварії, облягло нині рано будинок баварського міністерства війни і здобуло його скоро по малих втратах по обох сторонах.

Ґенерала Людендорфа полонено і взято до неволі. Вожд фашістів Гітлер утік.

Так скоро і без великого галасу скінчилась „революція" німецьких фашістів в Баварії.

Командант баварських війск фон Лоссов покинув заговірників і обняв наново команду війск, якими вдарив на фашістів. Він заявив, що його змушено до заяви револьвером і тому та заява не має значіння.

Таксамо і диктатор фон Кар виступив проти фашістів. Він видав наказ всім урядовцям в Баварії арештувати фашістів, колиб утікали заграницю.

ЛЮДЕНДОРФ ВЯЗНЕМ

МІНХЕН, 9. падолиста. — Нині розбились удруге надії ґенерала Еріха Людендорфа на політичний переворот в Німеччині для відбудови монархії.

Сьогодня в пяті роковини німецької революції німецький головний вожд із світової війни сидить в тюрмі.

ВОЖД НІМЕЦЬКИХ ФАШИСТІВ В УТЕЧІ

БЕРЛІН, 9. падолиста. — З Мінхена доносять, що Гітлер втік до міста Розенгайм недалеко австрійської границі.

Інша відомість подає, що він тяжко ранений.

КАЖУТЬ, ЩО НІМЕЦЬКІ ФАШІСТ ЩЕ ВЯЗНЯТЬ БАВАРСЬКОГО ПРЕМІЄРА

БЕРЛІН, 9. падолиста. — З Мінхена сповіщають, що баварські фашісти держать ще досі боварського премієра фон Кніллінга у вязниці під своєю сторожею.

ВОЄННИЙ СТАН В БАВАРІЇ

ЛОНДОН, 9. падолиста. — З Берліна повідомляють, що німецьке федеральне правительство проголосило воєнний стан в цілій Баварії.

На основі сього розпорядку влада має виконувати засуди смерти до трох годин.

ПУАНКАРЕ ЛАДИВСЯ ВИСИЛАТИ НОВІ ВІЙСКА ПРОТИ НІМЕЧЧИНИ

ПАРИЖ, 9. падолиста. — Французький премієр Пуанкаре готовився вислати проти Німеччини більше війска і занятн більше німецької території у відповідь на переворот німецьких фашістів. Але з уваги на невдачу Людендорфа і Гітлера він тепер покинув сей плян.

В тутешніх урядових кругах кажуть, що французьке правительство вірить, що тепер знову прийде до французько-британського зближення, бо Анґлійці бачать, яка небезпека грозить мирови в Европі наслідком націоналістичних плянів і замахів.

АНҐЛІЯ Й АМЕРИКА ХОТЯТЬ ЗМУСИТИ ФРАНЦІЮ ДО ЕКОНОМІЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

ЛОНДОН, 9. падолиста. — Нині прийшли вісти з Вашинґтону, що американське правительство остаточно не приняло засторог Франції у справі заповідженої конференції задля вирішення французько-німецького спору і заявило, що в конференції не візьме участи.

Се викликало серед анґлійської публики прикре вражінне, але було незвичайною несподіванкою, бо загалом Анґлійці спершу вже говорили, що Пуанкаре розібє конференцію своєю впертостю.

В тутешніх поінформованих кругах сподіваються, що тепер Америка й Анґлія предложать Франції домаганне, щоб їм сплатила воєнні довги. Се, кажуть, може бути єдиний спосіб для спонукання Франції до розумного трактовання полагоди економічної і політичної кризи в Европі.

7 ТРІЛІОНІВ НІМЕЦЬКИХ МАРОК ЗА 1 ДОЛЯРА

КЕЛЬН, Німеччина, 9. падолиста. — Вісти про політичний заговір в Баварії викликали ще дальший скорий спадок німецьких паперових марок.

Нині платили на тутешній біржі за одного американського доляра по 7,000,000,000,000 німецьких паперових марок.

З уваги, що тих „гроший" тепер вже годі настарчити в міліонових і біліонових банкнотах, друкарні друкують головно тріліонові банкноти.

Тут друкарні друкують лише місцеві „гроші", які недобрі в дальших сторонах Німеччини.

Нині тутешня преса випустила 25-тріліонові банкноти, які нині ще вартували по 3½ доляра.

ЛОЙД ДЖОРДЖ ДОМА ВЕРТАЄ ДО ФАЙТУ

ЛОНДОН, 9. падолиста. — По приїзді Лойда Джорджа з жінкою і дочкою привитано його тут вельми оваційно.

Многотисячна маса народа витала його як побідника, що осягнув своєю подорожю по Канаді і Злучених Державах великий успіх.

Зараз по повороті на рідну землю Лойд Джордж заявив, що буде боротись за свобідну торговлю Великої Британії і буде з усіх сил поборювати пляни премієра Стенлія Болдвина про протекційну митову тарифу.

СТАВАЙТЕ В РЯДИ

Найбільшої й найсолїднійшої своєрідної безпартійної, асекураційно-запомогової організації

УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

В ЖОВТНИ, ПАДОЛИСТІ і ГРУДНИ

приймається

БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ

СТАРШИХ І ДІТЕЙ.

УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ

ОБЕЗПЕЧУЄ

на случай смерти, каліцтва або невилічимої слабости.

Не опускайте нагоди. Не опускайте нагоди.

СТАВАЙТЕ В РЯДИ У. Н. СОЮЗА СЕЙЧАС.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy		ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates.		В Джерзи Ситі і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тил. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

В Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

КРАЩА ҐАРАНТІЯ ДОПОМОГИ.

Свобода писала вчора, що Український Народний Союз виплатив в місяцю жовтни своїм членам хорих та калічих допомог на суму 725 долярів, вдовам по членах 8 тисяч 423 доляри посмертних запомог, а сиротам заплатив 1 тисячу 763 доляри сиротинських допомог. В той спосіб Український Народний Союз виплатив за один місяць близько 11 тисяч долярів ріжних запомог.

Фінансовий звіт Українського Народного Союза за місяць жовтень показує, що помимо звичайних місячних видатків фінансова сила Українського Народного Союза зросла. Цілий маєток Українського Народного Союза виносив, примірoм, з кінцем місяця вересня сього року 948 тисяч 670 долярів 59 центів, а з кінцем місяця жовтня сього року вже 961 тисяч 831 долярів 74 центи. Значить мимо своїх поважних видатків на допомогу хорим та калікам, вдовам та сиротам Український Народний Союз зміцнився за один місяць о 13 тисяч 161 долярів 15 центів.

Постійний зріст фінансової сили Українського Народного Союза се для орґанізаторів нашої орґанізації, якими повинні бути без виїмку всі члени, найповажнійший арґумент. Се доказ, що Український Народний Союз сповнить до цента кожде зобовязаннє, яке він взяв на себе, видаючи грамоти членьства в Українськім Народнім Союзі.

ВИХОВУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ НА СПІВВЛАСНИКІВ НАЙБІЛЬШОЇ СВОЄ-РІДНОЇ ОРҐАНІЗАЦІЇ. ЗАПИШІТЬ ЇХ ДО У. Н. СОЮЗА СЕЙЧАС.

„РОБІТНИЧИЙ" УРЯД А РОБІТНИКИ.

Приходять вісти з України, що большевицька влада в Москві вислала на Україну для розведення живої большевицької аґітації самого Карла Радека, того самого, котрого колись краківські робітники викидали зі соціялістичної партії за його шпіонажу в користь австрійської поліції, котрого опісля викидали з німецької соціялістичної партії за доноси до пруської влади, а котрий тепер відограє чільну ролю серед большевицьких комісарів у Москві.

Перший виступ сьої московської риби на Україні був в самій столиці большевицьких аґентів, у Харкові. Тут, його виступ стрінувся з деякими несподіванками. Одного віча свого, примірoм, Радек, навіть докінчити не міг. Присутні робітники підняли проти большевицької влади такі різкі протести, що Радека зовсім оглушили. Робітники кричали: „Нам не платять уже зарібків! Наші сімї голодують, тоді як большевицькі вожаки проїзджаються автами з акторками!"

Поїхав Радек з довгим носом говорити про робітниче правительство робітникам в Катеринославі та Киеві, а тимчасом казав своїм товарищам-комісарам прилагодити други збори в Харкові краще, як вони приготовили перші. Коли сі сповнять як слід завданнє пролетарської влади, набють салю зборів самими своїми прихильниками, комісарами та їх наймитами, або наповнять їх робітниками, окруженими конвоем зоружених червоноґвардейців, то певно й Радек дістане гучні оплески за свою промову, а його платні аґенти в Америці будуть могти написати шумну телеґраму про небувале одушевленне харківських робітників представником робітничої влади.

ЖИВІ ПАМЯТНИКИ ҐЕРОЯМ.

Коли читаємо про розстріли наших найліпших братів тай про те, як ті молоді селянські герої вмирали, мабуть кождому із нас приходить це саме на думку, а власне, що годилось би якось їх память пошанувати. Не забудьмо ніколи, які великі серця бились під тими хлопськими сіраками для свого краю і народу. Їх послідні думки і слова були для України.

Колись, коли наш нарід добуде собі волю, він певне не забуде тих славних молодців, що вмирали з покликом: — Хай живе Україна від Карпат до Кавказ! Він вшанує спомин про них величними памятниками на прилюдних площах. Але покищо і нашим обовязком подбати, щоб їх геройська смерть не перейшла в забутте, в непамять. Нам треба вчинити щось такого, що було-б живим памятником про них, якесь таке діло, якого вони самі бажали, а сповнити не могли.

Таким найкрасшим пошанованнем розстріляних героїв буде не що іншого, а тільки це, коли сповнимо їх передсмертнє бажанне. Вони бідні журилися, що в їх рідних селах нема докінчених читалняних домів.

Браття і Сестри, на американській іміґрації! Хай кождий з нас пожертвує свою лепту на читальні в тих селах, відки повиходили Вони! Нехай ті читальні станугь живими памятниками по тих їх рідних селах, де вони вродились, зростали, де навчились любити свій український народ!

Нехай хоч тим віддячимо за їх найвисшу посвяту для України. Зберім один загальний фонд на „Живий памятник для героїв", а відтак розділім усі жертви на читальні в тих селах, відки вийшли замучені борці за нашу волю.

І коли в нас є чуткі серця і дійсне зрозуміннє що вони впали за нас і Вітчину, то покажім це негайною складкою жертв на вище вказану ціль.

Чуй-Дух.

ПОВОРОТ МИТРОПОЛИТА ШЕПТИЦЬКОГО ДО ЛЬВОВА.

Компромітація польського правительства.

(Від власного кореспондента).

—o—

(Від власного кореспондента).

В пятницю, 5 жовтня, Митрополит Шептицький вернув до митрополичої палати до Львова.

Від хвилі, коли митрополита арештовано на польській границі і завезено до Познаня, до хвилі його повороту до Львова минуло шість тижнів.

Шість тижнів польське правительство шукало виходу з неприємною й компромітуючого положення, яке само утворило арештуванням митрополита, — щоби в кінці таки згодитися на поворот митрополита до Львова.

Зараз після арештування митрополита і польська преса і польське правительство заговорила дуже рішаючим тоном. Говорено про те, що треба раз на все позбутися митрополита, — через покликання його папською столицею на постійний побут до Риму.

Пізнійше тон трохи понизився. Почато говорити вже тільки про те, що митрополит повинен зложити якусь особливу заяву льояльности, якою признав би польську державність в імени цілого українською народу Голичини і відкликав би своє попереднє становище, яке на дукму польської преси було таке саме, як становище Уряду Президента Української Національної Ради.

Одначе й сього Польща не осягнула. Скінчилося тим, що було ще перед приїздом митрополита умовлено між польським правительством і Ватиканом, а саме: що митрополит після свого приїзду видасть пастирський лист до вірних гр.-кат. Церкви і зложить візиту Президентови полської републики.

Пастирський лист, який митрополит виголосив і вислав до друку до Львова ще перед своїм приїздом, не вдоволив польського правительства, — і се була одна з причин арештування митрополита. Рівночасно сам лист поліція сконфіскувала в друкарні. Та опісля польське правительство таки мусіло примуситися з тим, що пастирський лист вийде в такім виді, як його зладив митрополит. Лист справді вийшов. Є він державний в релігійних рамах, без ніяких політичних заяв того рода, як се хотіло бо мати польске правительство.

Перед поворотом до Львова сповнив митрополит також другу дочку умови між польським правительством і Ватиканом, а саме був на авдіенції в Президента польської републики.

Польське правительство осягнути тільки те, що приписало, якою дорогою має митрополит їхати з Познаня до Президента републики до Спали і звідти до Львова.

Очевидно, все те, що митрополит перебув від хвилі арештування на польській границі, не могло вплинути корисно на його здоровлє і він ще потребує відпочинку.

Оцінюючи всю сю історію з арештуванням митрополита, треба ствердити, що польське правительство **скомпромітувалось**. Арештувало митрополита безправно і мусіло випустити його на волю. Факт безправного арештування митрополита тільки розніс по всім світі "славу" Польщі як держави, яка допускається таких ярких безправств.

Часть польської преси старається потішитися бодай тим, що митрополит був на авдіенції у Президента польської републики бачучи в сім упокорення митрополита.

Та чи не з більшим правом можна сказати, що та авдіенція підносить значіннє митрополита. Адже від кождого, що вертає зза границі, не вимагається, щоб вні був у Президента полської републики! Коли-ж до митрополита поставлено таке домагання, то сим тільки зазнаечно значіння його особи і його становища.

Зрештою Польща в сій справі повинна раз на все знати ось-що: Хоч-би вона від одного чи другого визначного Українця вимусила якусь заяву в користь польської державности на українських землях, — то така заява не може мати ніякої вартости.

Кождий Українець, який має значіннє в своїм народі, має же значіння власне тому, що стоїть непохитно на становищі української державности і непримиримости з польським ярмам

Хто сьому становищу спроневіриться, втратить усе своє значіння, відпаде від народу, як всохла галузь від здорового пня.

Що Польщі прийшло би з такої всохлої галузи?!

Цілий світ добре знає, що український нарід з приналежністю до польської держави не може примиритися і ніколи не примириться.

Прага, 17. жовтня, 1923.

Д-р Михайло Лозинський

ПЕРЕД РОЗВАЛОМ ФРАНЦУСЬКОГО ЛУКАВСТВА

—o—

Американська суспільність, зачаджена военною пропаґандою проти Німців, давала довгий час віру усім вимислам і сплетням, які так і сипались на голови зненавиджених „Гунів". Часописі, тижневики, місячники, всякого рода театри, словом усі середники для розголосу, тільки те й чинили, щоби представити німецький нарід як грабіжників, жорстоких звірюк, як нелюдів, яким нема місця на землі.

Супроти того Французи були прославлювані як завсішні борці за волю, як народ ідеалістів, котрий не бажає ніякого чужого добра, а тільки хоче спокою і свободи на своїй землі.

Перше розчарованнє привезли американські жовніри. Вони розповіли, як обійшлись із ними ті „шляхотні" Французи, які казали платити Американцям за кожду річ в десятеро більше ніж своїм жовнірам. Вони росказали також про страшне моральне зіпсутте французького народу, яке наповнювало наших жовнірів чувством обмерзіння й гидоти. Наші американські хлопці розповіли також, що всі вістки про звірства і жорстокости Німців це нічого іншого а тільки брехлива военна пропаґанда. Ті американські жовніри, що мали нагоду бути довший час межи Німцями, описували їх як дуже гарний народ: чесний, розумний, людяний. Чимало Єнків попривозили собі до Злучених Держав німецькі жінки, з якими поженились длятого, що бачили їх скормність, господарність і чесність.

Від того часу демаскованне Французів почалось на цілій лінії. В першу чергу вони виявили отверто свою психольоґію трусів. Цілий світ помагав їм у війні, якої вони самі ніколи не могли би були виграти, а однак вони поводились і поводяться так, якби наділі тільки вони були побідниками. Усі їх аліянти мусіли подивляти хоробрість і розум Німців, хоч це були вороги. Тому коли війна скінчилась і уми стали холоднїщі, усім стало жаль бравого народу, який вивела на різню лукава політика світових лідерів. Усім, що побачили страшну нужду німецького люду, усім стало жаль, кромі одної Франції. Вона, як кождий трус, гадала й гадає скористати з нагоди, щоб добити того, що лежить у ранах і в крови. Рівночасно вона розкинула сіти по цілій Европі, щоби сповнити свої імперіялістичні мрії. Вона відновлює політику Наполеона І-го, який мечем і огнем перебіг усю Европу і який учинив був Францію дійсним диктатором на цілім европейські континенті. Франція помогла загарбати Польщі нашу украніську землю, частину литовських, німецьких і білоруських земель; вона одягла і зоружила польських жовнірів. Франція уділила велику позичку Югославії і заходиться о придбанне дружби з Чехословаччиною.

Вона намагається усею силою знищити значіннє і вплив Англії, а коли прийде пора, виповісти війну і доконати дорешти свого недавного союзника. Уже тепер має Франція величезну воздушну фльоту, яка є правдивою ґрізьбою для Великої Британії. З кождим роком та погроза стане більшою. Отак віддячуесь Франція за те, що Англія вратувала її від розгрому.

Ніяк не ліпше відносяться Французи до Злучених Держав. Не забудьмо, що аж вмішаннем Америки виграли світову війну. Не забудьмо, що Злучені Держави пожертвували великанськими сумами гроший, зібрали триміліонову армію і посвятили вище сто тисяч людий, кромі калік та інвалідів.

Крім того Злучені Держави позичили Франції кілька міліярдів долярів і продали на борг за 400 міліонів ріжного военного матеріялу, який був тарт може в десятеро стільки.

Значить, Америка вчинила для Франції найбільше зі веіх союзників. Злучені Держави ані не потрібували ані не мали жадного морального обовязку вмішуватись в европейський конфлікт. Колиж таки наша република рішилась дати поміч антанті, так це була така ласка, за яку в першій мірі Франція не повинна була ніколи забути.

Аж тут вже при першій спробі показалися Французи, хто й що вони є. Сам президент Злучених Держав, Вилсон, поїхав був до Версаю, щоби припильнувати своїх 14 точок, які, колиб були перейшли, булиб справді стали основою для тривалого мира і якогось братерства між людьми.

Президент Вилсон поїхав здоровий, а вернувся спаралїжованим калікою! Чи страшне напруженне, коли бачив лукавство і хитрість Французів і свою непорадність, учинило його інвалідом? Хто знає щонебудь певного у тій таємничій справі? Знаємо тільки те, що американська думка перепала, та що виграла думка перфідної, шовіністичної Франції.

Нині прийшло вже до того, що відзиваються визначні французькі голоси, щоби не тільки не віддати Злученим Державам ні цента з позичених гроший, але щоб так покрутити цілий рахунок, аби ще остався довжником Вуйко Сем.

Не досить того, що Злучені Держави мусіли заплатити за площі де стояло наше військо, за сміце підцвитар, де поховані американські жовніри, за перевіз свого війска, яке їхало спасати антанту, не досить, що війна коштувала нашу державу трийцять кілька міліярдів долярів, які ще довгий час мусимо сплачувати в ріжного рода податках, але тепер навіть не хоче Франція віддати тих грошй, які позичила готівкою або винна за куплені товари.

Проте не диво, що американська опінія протвережується. Наші Єнкі зачинають видіти Францію в її правдивім обличчі. Вони переконуються на своїй шкірі, який то „шляхотний" оттой французький нарід. Вони стежать з обмерзіннем за всіми подіями, які чиняться в цілій Европі під впливом французької політики. Із досішніх англійських та американських голосів варто зазначити головні точки:

1) Англійські знавці закона вважають занятте Рурщини звичайним безправством.

2) Економічні експерти виказують, що сума, якої Франція домагається на відновленне знищених околиць, є дуже пересаджена, та що цілий той рахунок є звичайним шахрайством.

3) Дослідники вказують, що Франція вишколює військово Муринів у своїх кольоніях в Африці і гадає їх вжити на дійсний підбій білої раси в Европі.

4) Члени англійського парляменту звернули увагу на надмірні зброєння Франції, особливо в области літаків, які є правдивою ґрізьбою для самого істновання англійського народа. Додаймо до того ще й справу нашого українського народу, якого частину віддала Франція на поталу Ляхам і Румунам, а через одеський інцидент причинилась до розвалу нашої армі іна Україні; додаймо французьку інтриґу на Балкані, в Туреччині, проти Литви, Білоруси і сотки поменьших, — то мусимо прийти до висновку, що Французи є найбільше лукавим народом на світі.

Щобик та китиця вонючих лаврів Франції була повна, мусимо ще згадати за той найновіщий французький „подвиг", за ту т. зв. „надренську републику".

Ми добре знаємо, що значить хрунівство, тота страшна хороба притиснених і поневолених народів. Нема дива, що воно трапляється всюди, навіть у такого народу, як Німці. І в найліпшім збіжі подиблемо кукіль.

Франція радаб знищити Німеччину до самого коріння; вона вважає, що насамперед треба розбити німецьку єдність. Їй забагається розвалити німецьку державу на десятки ворогуючих із собою куснів. От і взалась вона інтриґувати поміж найгіршими верствами в окупованих собою землях і підкупила грішми шумовинне німецької нації на свою службу.

Цілий той рух, щоби відірвати надренські землі від Німеччини, є рухом запроданців, рухом найгіршого рода людий. Отут подаемо нашим читачам перевід з американських часописів, які одержали цей звіт від своїх кореспондентів в Европі.

Цей звіт звучить: — Берлін, 30. жовтня, 1923. — Німецький уряд проголосив тут документи, які доказують наглядно, що велике число провідників сепаратистичного руху в надренських землях не є жадними патріотами але кримінальниками, які були засуджені за ріжні огидні злочини. Отут подані деякі кримінальні рекорди членів т. зв. републиканського уряду надренських земель в місті Бон:

Олександер Кот, міністер для віроісповідання і шкільництва є по ремеслі власником розпустного дому; був засуджений на вязницю двайцять два рази, з того чотири рази за ошуку, три рази за крадіж, три рази за торговлю дівчатами. Усі засуди виносять вісім літ тюрми.

Другий міністер, Іван Новак, є шевцем, який пересидів в кримінали 10 літ за убийство, шість місяців за злодійство, а девять місяців за фалшівництво і шантаж.

Йосиф Гайман, начальник поліції, сидів пять літ в тюрмі за рабунок.

Фердинанд Ґроль, міністер публичного безпеченства, сидів десять разів в вязниці за ріжні напади і ошуку.

Йосиф Пафенгольб, міністер комунікацій, був засуджений 23 рази за крадіж і фалшівництво.

Міністер для гарних штук є грачем на трубі, був засуджений 13 разів, а міністер для інституцій милостині сидів шість разів в кримінали.

Німецький уряд подає звіт і про других, але ми вважаємо, що вже й того досить, що тут написане.

І ми скажемо за американським кореспондентом, що досить! Додаемо тільки це, що у всіх своїх „сделках" Франція вживає найгіршої сорти людців, щоб дійти до своїх амбітних, себелюбних цілий!

У тім і лежить ціла слабість французької політики. Увесь той бруд, усе то страшне болото не годно вдержатись на верху. Світ не стрпить страшної вонї, яка дише заразою на усе людство. Світ отямиться і піде лавою проти погубної, страшної, трійливої політики французьких лукавців.

Правда, любов і добро віднесуть побіду над всіми затіями брехні, ненависти і зла.

Час правдивого поступу й братерства уже на порозі нової доби, у якій обновиться ціле людство.

Чуй-Дух.

В У. Н. СОЮЗІ НАЙПЕВНІЙШЕ ОБЕЗПЕЧЕННЄ. ТЕПЕР ПРИЙМАЄСЬ БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ. КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ! ВСТУПАЙТЕ СЕЙЧАС.

ВИЙШЛА З ДРУКУ
НОВА ТЕАТРАЛЬНА ШТУКА
„З ОБІЙМІВ В ОБІЙМИ"
Сценки з червоних днів 1920 року в галицькому селі.
В сій штуці виступає 22 особи.
ЦІНА 35 ЦЕНТІВ.
Замовлення слати до:
„SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ВИНИЩУВАННЄ ЛІСІВ У БЕРЕЖАНЩИНІ.

Наш кореспондент звідомляє з Бережанщини: До якого бандитства доходить грабіжницька „господарка" польських „диґнітаржи" в нещасній Галичині, хай послужить отсих кілька фактів:

Здитинілий і анормальний ґраф Якуб Потоцький з Раю, коло Бережан, має кількадесять тисяч морґів землі і стількиж морґів ліса у Бережанщині. Йому посилають біліони марок польських доходів з його дібр до Парижа, де постійно живе.

Його повновласник адвокат др. Шецель в Бережанах і його „ржондци" розпарцелювали вже давнійше кілька фільварків, але не місцевому вбогому населенню, а польським „людовим" послам, а ці зайдам-мазурам.

Тепер повновласник др. Шецель тисячі морґів ліса продає на вируб Жидам. Сі за відомом місцевого старости і „воєвудського" техніка винищують ліси зовсім; вивозять десятки тисяч кубічних метрів дубини і бунини до Швайцарії. Останніми часами Потоцький продав Жидам Вайнфельдови, Блятови, Мінцерови, Райнгольдови і ґр. Домінікови Потоцькому і Ценському 80 тисяч штук великанських, старезних дубів, загальної містоти 300,000 кубічних метрів за 700 тисяч долярів. Тепер ті Жиди дістали від бережанського старости позволенне і вирубують закуплені ліси на просторі 2,000 морґів.

Се звичайна грабіж і противиться законам про залісенне. „Воєвода" не протестує, бо „диґнітаржи" і такі заробляють міліярди за ріжні дозволи вивозу. За рік, два південне Поділле може остати без лісів, бо вивезуть заграницю, а місцеве населенне не має спромоги закупити дров.

Рівночасно управитель дібр у Бережанщині продав якомусь польському суді в Рогатині 48 тисяч кубічних метрів букового дерева (ліса) на вируб. Він також на ґвалт вирубує; висилає транспорти заграницю. Відки суддя взяв міліярди на такий інтерес?

Ся розбійнича господарка ляхів у Східній Ґаличині свідчить з одної сторони, до якої степені розвинулась беззаконність під польськими законами, а з другої про страх серед Поляків, що нині, завтра все треба буде покинути і втікати. Хотять ограбити ще останки дібр краю. Але кара їх і за се не мине.

ОБЄДНАННЄ УКРАЇНСЬКИХ ОРҐАНІЗАЦІЙ В АМЕРИЦІ

І. ЗАСІДАННЄ ПРЕЗИДІЇ І ШИРШОЇ УПРАВИ ОБЄДНАННЯ.

Перше чергове засіданне Президії і Ширшої Управи Обєднання Українських Орґанізацій в Америці відбудеться дня 14. листопада (в середу) 1923. о год. 3-тій по пол. вдомі Обєднання під ч. 136 Савт 4. Стріт, Рум 608, Філаделфія, Па., зі слідуючим порядком нарад:

1) Звіт Управи;
2) Внутрішна орґанізація Обєднання;
3) Плян орґанізації допомогової акції;
4) Біжучі справи.

З огляду на вагу цих нарад, проситься всіх членів Управи і Радних прибути точно в означений час.

Окремих повідомлень не висилається.

Дня 6. листопада, 1923.

ЗА ПРЕЗИДІЮ ОБЄДНАННЯ:

о. В. Сполітакевич, предс. — М. Штогрин, рек. секр.

ПОЗІР! ST. CLAIR, PA. І ОКОЛИЦЯ!

Укр. Драм. Кружок Молодий Боян

— відограє —

В НЕДІЛЮ, 18. ПАДОЛИСТА

прегарну драму в 3 діях а 11 відслонах

ВЕРХОВИНЦІ

в українській церковній гали св. Івана Хрестителя

Початок точно о годині 7.30 вечер.

Вступ: $1.00, 75 і 25 центів.

Окрім представлення несподіванки від шкільної дітвори. Спеціяльні декорації. До ласкавої участи запрашає усіх. — У. Д. Кружок. 61-64

ПОЗІР! ROCHESTER, N. Y. ПОЗІР!

Сестрицтво Рождества Пр. Богородиці відділ 36 У. Н. Союза устроює

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, 17. ПАДОЛИСТА

в гали під ч. 489 Cliton Avenue, ріг Hand Street.

Початок балю о годині 7. вечером.

На сей баль запрошуємо всі Братства, Товариства та всіх Українців і Українок до чисельної участи. За добру забаву ручить

64 Уряд Сестрицтва.

ТРЕТА ПРАВДА!

У мене пошана ще з дитини
Лише до бідних людей
Як підвалину в торговли
Всі шанувати повинні їх.
За тим часто даю знати,
Щоб користали також Ви.

$5.00 U. S. A. СОРОЧКИ ВОВНЯНІ ПО $3.75 ОДНА

Жовті і сині до вибору
Чиж не „барґен" се зовеся?
Ану, скажіть прошу, сей
Так я розумію торговлю.

ГНАТ ГАВРИЛЮК,

207 WASHINGTON STREET, JERSEY CITY, N. J.

НОВІСТЬ! НОВІСТЬ!

Для Народних Домів, читалень як також і приватних хат

ВЕЛИКИЙ КОЛЬОРОВИЙ ОБРАЗ 28x22 ЦАЛІВ

БОГУН ПІД БЕРЕСТЕЧКОМ 1651 Р.

репродукція славного маляра Івасюка

ЦІНА $2.00

Замовлення слати на адресу

"SVOBODA"

83 Grand Street Jersey City, N. J.

ЛИСТ З ВЕЛИКОЇ УКРАЇНИ ПРО УКРАЇНУ

Український тижневик „Канадійський Фармер" містить отсей лист, який одержав один з його читачів на днях від свого знакомого в Паволочі на Київщині, і прислав до поміщення. Лист писаний 20. вересня с. р., отже недавно. В сьому листі м. і. пишеться:

І так я вже на Україні, в себе, в своїй хаті, куди хоч за 15 років але таки попав. Весь світ обїздив та до свойого рідного гнізда схотілось вернути.

Німеччину я покинув ще весною, а до хати приїхав я якраз на Великдень. З тих пор нікуди не виїздив, окрім до Київа, бо Київ від мене 2½ години їзди потягом. Всю весну, літо і осінь працюю біля землі — господарю...

На Україні не бував взагалі років більш як 15, але як отсе приїхав, то мало що не кожний кого-б не стрітив із старих знайомих питали чого мені захотілось прибути із закордонного раю в „рай совітської України", і чи не большевик я, питають мене, або може, борони Боже — комуніст і т. ин., бо тільки — кажуть — большевики та комуністи прують ізза кордону на Україну щоб забрати до своїх рук владу, всіж ми тут мов нещасні люди. Ні — казав я й кажу їм, — я і не той і не другий, а просто щирий син своеї рідної України. Приїхав — кажу — до себе, до хати і хочу працювати на полі с. господарства так як мене навчили у висших школах. А так як праця аґрономічна є чужа для всіляких політичних справ, то будь власть ся чи инша, ми, аґрономи, повинні стояти далеко поза межами всякої політики.

Після такої відповіди мої знакомі заспокоїлися.

Та хоч казав я, що аґрономи повинні сторонити від політики, та з Вами про неї трохи побалакаю. Я не знаю як за далеко Ви не були на Україні, а як і були то чи памятаєте детально характер нашого Українця. Від себе скажу, що коли порівняю часи з перед 15 літ з теперішними, то бачу що не осталось і спомину з тої України, яка колись була. Нині нема України на Україні, а есть щось таке жидівсько-російське кольоніяльне керуванне. Всьо змінилося, всьо перекрасилось, навіть природа не така ласкава стала як колись була, а сувора, нахмурена якась аж страшно чогось! Людині, привикшій до инших життєвих обставин — тут здається так неначе десь у якихсь дикарів, на краю світа, чогоб я не міг був сказати скільки років тому назад.

Дивлячись на весь осей дикий хаос, я часто думаю, чи зумів би себе довести до такого становища, ну хоч би Amerikaman or Englishman? Боюсь сказати, що я розчарувався в свойому народі, ні, але я дуже дивуюся, що з ним сталося за сих кілька страшних років: се єсть безбольне сотворінне, принижений та зневажений раб.

Правда, се все є відзвуки ріжних політичних питань, але хібаж можно було надіятися, що дійде до такої степені душевна убожість селянина? Звичайно, тут викувати можно, кого завгодно, тільки не нашого селянина. Ну, скажіть будь ласка, що можна зробити будучи абсолютно звязаним по руках та по ногах? Тепер, на прим. на Україні істнує диктатура російська хоч і на українській мові, а керуванне жидівське.

Наука взагалі заспана. Церква і віра пригнічені. Голосу селянин ніде не має. На селі тепер мають повагу всі бувші голодранці, злодії та инша голитьба. Путяща людина зрівнана нісчим...

Не знаю чи довго ще ося вся вакханація, осей танець божевільного потріває, знаю тільки що не одно поколінне буде чіхатися від ласки теперішніх політичних новаторів. Розумієте, з політики робиться, якась сміховина, середдений грабіж, незадовго ніяка людина не змовчить і мусить кричати ґвалт! Бо якже не кричати, як Жиди взяли всьо у свої руки. Візьміть Київ, та там скрізь Жиди й Жиди. Всі найкращі посади в їх руках, оплата труда найдороща. Вищі школи запружені тільки Жидами, а нежид мусить байдаки бити. Взагалі царство жидівське.

Як би Ви мене спитали, а яке сатновище аґрономів, то я відповів би Вам, що дуже оплакане. Опрата труда сим гореминкам — грошова, але така, що у Києві яке небудь жидинє — носильний бере більше як на селі аґроном, та ще з вищим образуваннем.

З початку мені дуже хотілося попращатися з селянами, але як я match рознюхав всі тутешні порядки, то цілком заховався в себе на хуторі і працюю, поки що, тільки для себе. Правда, не зовсім заховався, бо який не є наш селянин пригнічений, а ще цікавиться коли побачить щось кращого на полю, або на городі, так що, кажу, маю тісні зносини з селянином, бо инакше й бути не може.

Зацікавив я селянство не тільки своєю культурою деяких зразків привезених з Америки та Німеччини, але зацікавилася й влада, котра доручила мені чималий шматок орної землі і просить вести показне господарство по зразку американських фармерів, хоч і важко се було, але я взявся і почав вже роботу. Бракує тільки гарного співробітника, жалко що Америка так далеко, а тоб можна звідтіла попросить кого небудь з наших добродіїв. Сей шматок землі відданий у власне моє розпорядженне. Таким чином викручуюсь від общественної праці тільки задля того, щоб не бути під владою Жидів, і не працювати за дармо...

Ґазети всі однакові й гидко до рук взяти, зза кордону не дозволено получати ґазет так що сидимо і віримо в ріжні чудеса, які ніби то — як сі ґазети кажуть — діються поза кордонами, а в нас тільки мов рай.

З місцевою владою годжуся, о стільки о скільки вона мені потрібна, або я її; стараюся бути з усіма „джентелмен".

Викультивував я сього літа дуже гарну пшеничку у себе, а пасіку я привіз з Brookings'a S. Dakota. Розуміється, привіз щось пять чи шість початків, а тепер зібрав щось більше як дів тисячі початків, та ще й дуже великезних, яких тут ще ніхто ніколи не бачив.

Знаєте, мені дуже хочеться мати ще деякі сорти американського насіння з деяких американських „Експіримент Стейшон" для зразків або спроб, але мушу признатися, що не можу по англійськи писати. Прошу отже Вас, як найдеться у Вас свобідна година зредаґуйте текст такого письма і пришліть, а я додам назву „Експіримент Стейшон", бо адреси їх маю... Наша влада дуже уважна до всього американського і старається йти на зустріч всім, хто приносить американську культуру.

Оттакі то річи!

Мабуть на сей раз буду кінчити з надією ще незадовго написати, бо тепер пізно, хоч на шляху ще хлопці співають, але й вони скоро утомляться. Ви мабуть уже давно не чули уличних співів української молоді? А чудно же вони співають!

Питайте, що Вас більше всього цікавить на Україні, — буду старатися відповісти.

Щиро бажаю Вам щастя, здоровля і всього найкращого.

Остаюсь завсігди Вам щирий

(Підпис і адреса).

ВИЙШЛА З ДРУКУ ДАВНО ОЧІКУВАНА

НОВА РАХУНКОВА КНИЖОЧКА

З ІНФОРМАЦІЯМИ В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ З ДОДАТКОМ ДРУГИХ ЦІКАВИХ ВІДОМОСТИЙ.

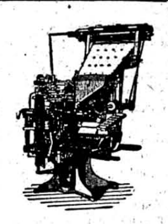
ЦІНА 50 ЦЕНТІВ

Замовлення разом з грішми посилати на адресу: „SVOBODA", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

ДРУКАРНЯ

УКР. НАР. СОЮЗА „СВОБОДА"

ПРИЙМАЄ ЗАМОВЛЕННЯ НА ДРУКОВАННЄ ТІКЕТІВ, РОЗКИДОК, АФІШІВ, ЧЛЕНСЬКИХ КНИЖОЧОК, СТАТУТІВ, КНИЖОК, КОВЕРТ І ЛИСТОВИХ ПАПЕРІВ ДЛЯ БРАТСТВ, ТОВАРИСТВ І СЕСТРИЦТВ, ЧАСОПИСІВ І ВСІХ ИНШИХ РІЧИЙ, ЩО ВХОДЯТЬ В СКЛАД ДРУКАРСЬКИХ РОБІТ

РОБОТИ ВИКОНУЄМО ПО НАЙДЕШЕВШИХ ЦІНАХ І НА ЧАС.

ПРОСИТЬСЯ ВСІ ВІДДІЛИ У. Н. СОЮЗА УДАВАТИСЯ ЗІ ВСЯКИМИ ЗАМОВЛЕННЯМИ ДО СВОЄІ ВЛАСНОЇ ДРУКАРНІ НА АДРЕСУ:

"SVOBODA"

83 Grand St., Jersey City, N. J.

СМЕРТЬ І НЕЩАСТЯ НЕ ТРАТЯТЬ НАГОДИ. НЕ ТРАТЬТЕ І ВИ. ОБЕЗПЕЧІТЬСЯ В У. Н. СОЮЗІ СЕЙЧАС. ТЕПЕР ПРИЙМАЄСЬ БЕЗ ВСТУПНОЇ ОПЛАТИ.

В АМЕРИЦІ

Ремесло, фах і мову можна учитися почтою. 45 мінут денного колення ся дасть Вам спромогу вивчитися англійської бесіди протягом 3 місяців. Не знаючи її Ви не осягнете нічого в Америці, а знаючи її, Ви будете чутися в дома. Ми гарантуємо, що по упливі 3 місяців від дня вписанняся в нашу школу, Ви будете говорити, читати і писати по англійські. Пробну задачу і подробиці висилаємо за 10 центів, грішми або марками. Можна і канадійськими. Адресуйте: 40-45

First American Preparatory School, Dept. 46, 210 W. 147th Street, New York City.

КУПУЙТЕ НОВУ КНИЖКУ „ПРИ БИТІЙ ДОРОЗІ"

Українці! Прочитайте нову книжку „При битій дорозі"! Це оповідання з часів війни покаже вам ясно, чому ми втратили свою державу і як її добути. У ньому виказується, що українські селяни є основою нашої сили та що вони зберегли цілою стару культуру нашого народа. Всеукраїнське порозуміння добудеться легко, коли за підвалину нашої державности візьметься добробут хліборобського стану.

Її зміст такий: Поворот до рідного села; Дома і на цвинтари; У ковалих Мартина; Тихий сільський рай; Керниця біля хреста; Неділя на селі; За потоком; Юрко; Грім з ясного неба; Матвій; На перший огень; Перші воєнні вісти; Мадяри в селі; Смерть і похорон Федихи; Селянське серце; Утікачі; Везуть ранених; Битва; Сліди цісарської забави; Кубанці в селі; Салдати; Обрусителі при роботі; Шпигуни; Жиди; Гіркі думки; Матвієвий метод; Святий Вечір; Покутуюча душа; Сказка за силача; Лиха вістка; Весна; У шпиталі; Весілля; Відворот російської армії; Вертають „свої"; Під судом; Розбиті душі; В табор; Відгук російської революції; При битій дорозі.

ЦЯ КНИЖКА КОШТУЄ РАЗОМ З ПОЧТОЮ УСЬОГО 85 ЦНТ.

"SVOBODA"

83 Grand Street. Jersey City, N. J.

ДУМА

про вдову і трьох синів.

Фантазія.

Памяти бойців, поляглих за волю України від Попраду до Кубані, свою думу побожно присвячую!

I.

Ой жила вдова в пишнім теремі,
В пишнім теремі та на три вікні:
Що в перше та віконце
Золотом сипало ясне сонце
І день біленький,
І світ яренький;
Що в другеє віконце
Сріблом кидав ясний місяць
І ніч тиховійну,
Годину спокійну;
Що в третеє віконце
Сміялася зоря самоцвітами
І час досвітній і в час вечірній.
Ой жила вдова в пишнім теремі;
По один бік — сади виногради,
Бори шумні, діброви золоторясні;
По другий бік — лани широкополі
Жита, пшениці —
Злотостеблиці;
По третій бік — гори високі, громохмарні,
З хмарами вітаються, цілуються;
По четвертий бік — тиха річенька,
Тиха річенька — сріблохвилає.
Ой жила вдова в пишнім теремі,
Та вилюляла вдова три сини малі,
Три сини малі — три надієньки:
Що старший син — то побожний Гриць,
Середульший син — тихомирний Лесь,
Що найменший син — кучерявий Йвась,
Кучеравий Ивась, гей, гонивітер:
Що перший, Гриць, — як та тиха ніч:
Не бігає, не бавиться, все сидить-гадає,
Неньку рідну про Бога та правду питає;
Що другий, Лесь, — як той білий день:
Всюди ходить-блукає,
До всього придивляється,
Про все в неньки питається;
Що третій, Івась, — як буйний вітер:
Не всидить біля неньки ні годиночки,
Ні годиночки, ні хвилиночки, —
Він жадної гризоти не має,
На ворон коні в полі з вітром гуляє,
Один одного наввипередки переганяє.
Ой жила вдова в пишнім теремі,
Ой мала вдова три сусідоньки,
Три сусідоньки, три вороженьки:
Що перший сусід—татарин—бусурменин—
Степами гасав, спочинку не знав,
На вдовині добра хижим оком позирав,
Діток маленьких в неволю-б забрав;
Що другий сусід — чваньковитий лях:
На гори високі, лани широкі поглядав,
Від заздрощів спокою не мав,
Удовиних діток в ярмо-б запрягав;
Що третій сусід — неситий москаль:
Увесь загарбав-би, іззів,
Нікому-б нічого не лишив...
Він у бідної вдови з дітьми малими
Всю землю забрав,
А дикого татарина у пень порубав,
У пень порубав — степи одібрав,
А ляхові бундючному і дихать не дав.

II.

Ой виросли у матері
Три сини, як соколи.
Прийшов до неньки старший, Гриць,
Просить-благає,
Руки здіймає:
"Ой, нене рідна, голубко сивенька!
Гріх неспасений, як ніч темненька,
Тягне до пекла пекельного.
Пусти мене, нене, в ченці-чорноризці,
Служби служити заздоровнії,
Господа Бога пренайсвітліщого благати
За тебе, за себе, за братів рідненьких.
Благослови, мамо, на діло святеє."
Заплкала мати, тяжко заридала,
Гриця обіймала,
На добреє діло та й благословила,
З рідної оселі в манастирь пустила.
Прийшов до неньки середульший, Лесь
Просить-благає,
Навколішки стає:
"Ой, нене рідна, тут правди немає.
Піду я шляхами,
Блукати світами,
Людей мудрих питати,
Правди шукати, —
Як у світі жити,
Всіх людей любити.
А як не знайду я правди ані сліду,
То по мені, нене, прав ти панахиду."
Заплакала мати, тяжко заридала
І Леся в дорогу з слізьми виряжала.
Ой сіла удова край стола,
Сльози ронила,
Бога просила:
"Не дай, Боже милосердний, синам молодим [дим
У світі зблукати,
Лиха зазнати.
Сину мій Іване, сину останній,
Втіхо ти моя єдина!
Ой не кидай стару неньку
Хоч ти в самотині,
В гіркій самотині, при лихій годині-"...
Гей, схопився Івась на бисрії ноги:
"Як же мені, нене, та дома усидіти —
Всидіти самому
Мені, молодому?
Ой послались від нас три дорозі:
А першой пішов мій старший брат, —
Мій старший брат, гей, побожний Гриць,
До Бога ступає —
Правди святої шукає.
А другою йде середульший брат, —
Середульний брат, тихомирний Лесь,
У світах блукає,
Правди святої шукає.
Благослови-ж, нене, матінко-небого,
Аа третю дорогу мене молодого!
Винось із комори меча дорогого,
Виводь на подвірря коня вороного.
Як сяду в сідельце, гей, брязнуть стремена,
Прощай, сподівайся, душенько спасенна!
У чистому полі
Пошукаю долі, ...
Шукатиму правди у герці огневім,
Знайду її, нене, на вістрі мечевім.
Коли-ж, моя нене, у бою загину,
Посади на спомин червону калину!"
Ой плакала мати, голосно ридала,
Кучерявого Івася виряжала,
Йому щастя-долі у Бога благала.

III.

Ой іде Гриць, тяжко зітхає,
Всі гріхи в душі споминає,
Бога благає:
"Виведи, Боже, із путі тяжкої
На спочив од миру до брами святої.
Впаду там з дороги
Братії у ноги:
Ой простіть мене, простіте,
До престолу Божого пустіте —
В ченці постврижіте!
Не буду я грішний ні їсти, ні пити,
Лиш Бога милосердного довіку просити:
Ой зглянься мій Боже, на неньку стареньку
Пошли їй, седешній, доленьку легеньку —
Не на сім світі, то на тім.
Слава Господеві і всім святим
Во вки і віки. Амінь."
Як зоря вечірня в небі зазоріла,
Перед Грицем брама святая замріла, —
Стала, відчинилась
І тихо-тихенько знов за ним закрилась.
А Лесь середульний блукає світами —
Дрібними селами, шумними містами,
До мудрих людей захожає,
Правди питає:
"Ой скажіть, скахіть, мудрії люди,
Чи на сім світі свята правда буде?
Маю далеко я рідну неньку,
Голубку сивеньку, —
Вона життя проживала,
Правди тільки змолоду зазнала,
На старості-ж літ —
Як під вітром квіт,
Від ворога саму кривду мала.
Скажіть, добрі люди, де правду знайти?
Чи ні в сих, ні в тих і додому йти?"
Одказують мудрі люди:
"Гей, прийшов, козаче, ти трохи зарано!
Знаємо сами, що в світі погано.
Ось глянь, скільки мудрих кних ми маєм,
Цілими роками їх гортаєм,
Читаєм
Та правди шукаєм.
Як маєш охоту — то з нами сідай,
Головою міркуй і в книгах читай:
Може твоє щастє,
Що правду, знайти хоч тобі удасться."
Ой сів Лесь книги читати,
Правди шукати,
Неньку рятувати...
Магай-бі юнакові молодому
У ділі святому!

IV.

Гей поля-ж того, поля, чистого, широкого, [кого,
Від заходу до сходу на тисячі миль,
Копитом ізбитого,
Крівцею политого,
Кістками засіяного,
Вітрами завіяного,
Сльозами гіркими покропленого,
Могилами оздобленого!
Нічка темна над ним
Плаче-ридає, мов дощем рясним,
Росами-перлами, зорями-самоцвітами,
День ясний над ним
Сміється-радіє щирим золотом.
Гей, там у полі
На роздоллі
В ріжні сторони три доріженьки:
Що першая — в манастирь святий,
До тихої брами..
Помяни, Господи, раба твого Григорія!
Що другає — у широкі світи,
У чужі краї...
Поможи, Боже, рабові твоєму Олялькові!
Гей-же третього — то не гірм гремить
З блискавицею, —
Кучерявий Ивась полем-степом летить
Орлом сизим, хижою птицею.
З очей бистрих в обрій стріли мече,
Мислоньками поле оре
Далеке, просторе.
Під Івасем кінь вороний,
Як той змій,
Шовковою гривою перса вкриває,
Срібнокутим копитом біл камінь лупає,
Вухами шепіт зір вчуває,
Очами дальню далечінь пригортає,
Гадками по-над хмарими літає,
Впину не знає.
Гей, як крикне Івась-вдовиченко,
Гордий панонько:
"Ой, коню мій, коню вороний,
Де-ж той ворог наш лихий?
Їдемо не день і не два,
А ще в нас ціла голова,
Кров молодецька в жилах дармо грає,
Гострий меч іржа поїдає,
Сами-ж полем сунемось, мов тая тінь".
Одвітує вороний кінь:
"Пане мій, Іване,
Гордий, красний лицарю!
Стріль очима на північний обрій, —
Чи не буде втіхи твоїй звазі хоробрій?"
Ой як глянув Івась перед себе, —
Немов хмарою залягло небо,
А що — не знає,
Не розбірає.
Стиснув коня острогами — підізджає
ближче:
На сирій землі скулиніе сидить страховище
Чи то чортище-вияволище,
Чи може щось іще гидше:
Не таке довге, як широке,
Та ще й каправе, вирлооке,
Голова, як шаплик,
Мов лопата, червоний язик,
А рот — як та верша в болоті,
Та ще мабуть був недавно в роботі.
Бачив Івась, що луснуло-б, померло,
А усе-б пожерло,
Коли-б його змога,
Та світ був без Бога.
Аавколо страховища поле,
Як чорний пожар*, голе,
Тільки кістками людськими засіяне,
Вітрами опалистими завіне.
Праворуч — меч у землі стремить, —
Ще кров на нім червонить;
Ліворуч — довге ратище,
А клюга**) із криці, —
Повісило страховище на нім рукавиці.

*) Вигоріле місце в стейпу. **) Наконечник.

(Конець буде).

ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА

тепер приймаєся без вступного -- вступайте сейчас.

ФАРМИ!

ФАРМА НА ПРОДАЖ.

Фарма 225 акрів, 100 акрів чистої чорної землі, сад з 700 овочевих дерев, яблок і грушки, 150 старих овочевих дерев, сливки і грушки, дім з 16 кімнат разом з умебльованем, 6 других забудовань, 3 милі від великого міста, миля і пів від місточка, школа 7 блоків від фарми, 18 дійних коров, 6 дворічних тільних ялівок; $350 місячного доходу за молоко, 2 молоді коні, автомобіль, фармерська машинерія і тульца, 83 курей, 250 бушлів кукурудзи, 100 бушлів бульби, 160 бушлів вівса, 10 бочок сайди, 2 бочки вина, бочка капусти, бочка огірків, бочка томейтів; на $100 „джелі" в слоїках. Ціна $8.500, готівкою $2.500, решта на легкі сплати. F. FILANOWSKY, 103½ St. Marks Pl., E. 8th St., New York, N.Y.

ПРОДАЄСЯ ГАРНА ФАРМА 175 акрів, половина орної землі, решта пасовиско і будівничий ліс, дім 10 кімнат, 5 других забудовань, ріка, 20 коров, 3 коні, 400 курий, гуси, безроги, 400 бушлів картофлі, 500 кукурузи, вся потрібна машинерія на великій фармі, 1 миля до більшого міста. Ціна $6.700, готівкою $2.500, решта на легкі сплати. 61-66

P. OWDY,
194 Avenue A, близько 12 улиці,
New York City

ПО ПРИЧИНІ СТАРОСТИ продається гарна фарма 150 акрів, 100 акрів під управу, решта пасовиско і будівничий ліс, ріка, гарний сад, гарний дім 12 кімнат, парове огріття, горяча вода, електрика та богато других забудовань, 25 коров, 2 коні, 300 курий, 5 безрог, вся потрібна машинерія, на цементовій дорозі, 1 миля до міста. Ціна $9500, готівкою $4.000. 61-66

M. PISARKO,
430 E. 8th Street, New York City

ФАРМА! ФАРМА! ФАРМА!

З причини смерти мого мужа, я змушена за безцін спродати свою фарму: 150 акрів чорно урожайної землі, з котрої 20 акрів доброго пасовиска, 30 акрів грубого матеріяльного ліса, 100 акрів під засів і сінокос. На фармі знаходиться дві керниці і річка переливає через цілу фарму. Знаходиться молодий сад з 35 овочевих дерев і в лісі 2,000 цукрових. Гарний великий дім з 10 кімнат, мальований, з цементованою пивницею, підмурований, з спеціяльним ґазоліновим світлом, з двома властивими телефонами і водою в кухні. Велика добра стодола підмурована, мальована, з місцем на 45 штук худоби, дві великі шоря, сайло, курник, „милк гавз" і гарадж. Всі будинки в добрім порядку. Додається до фарми 12 зареґістрованих молодих дійних коров, два гарні великі молоді ціпаковаті коні, один бик, 2 телят, одна ялівка, 5 безрог, 5 качок, 2 індики, 2 гусей, 50 штук кур, один індіянський учений пес для пригоняння коров, голуби, а також цілий збір з поля, 65 тон доброго сіна, 400 бушлів вівса, 27 тон соломи, 15 бушлів гречки, 75 бушлів картофлі, 25 бушлів кукурузи, бураки, капуста і т. п. Три великі вози, дві брички, віз до молока, 4 саней, двох сортів упряжі на коні, добра велика піч кухенна, 4 уздечки на коні, в 1920 р. Форд автомобіль, 5 пасажировий, з електричним світлом, з „селф стардером" і двома запасними шинами, 5 кортів нарізаного дерева, 50 фітів матеріялу, трохи кузнецьких і всі столярські начиння. Машини для сіяння, садження і копання картофлі. Добрий великий ґазоліновий двигатель о чотирох конях сили, з станком, з машиною і пилами. „Крім сепарейтор", 2 „культевейтера", косярка, грабарка, жниварка, дереворізка, „гей ловдер", грядова сіялка, „корн пленер", „дикскаров", маш. для олускування кукурузи і всі майже нові рільничі машини. Ціна за всьо тільки 5.000 дол., готовими грішми скілько можна, возьму 1.800 дол. а решта на легку сплату не меньше як по 200 долярів в рік і 5%. Добра нагода купити фарму за таню ціну. Молоко відсилаємо до Ню Йорку. Чистого приходу з молока маємо 10 долярів дневне. Купляющому дві милі від трох великих фабричних міст, пів милі від двох менших міст, в котрих знаходиться всьо потрібне для фармерів, як: ґімназіяльні школи, театри, млини, тартаки, колійова стація і гладкі сошані дороги. Фарма в польсько-українській кольонії. Школа для дітей недалеко від фарми. Фарму свою продаю без посередництва агентів. Пишіть, не зволікайте, або приїзджайте на адресу:

Mrs. Helena Wiltycka,
Box 44, Remsen, Oneida Co., N. Y.

ПОДОРОЖ

ДО АБО З УКРАЇНИ І НЮ ЙОРКУ ЧЕРЕЗ ДАНЦІҐ АБО ГАМБУРҐ

НА ROYAL MAIL

СЛАВНИХ „О" КОРАБЛЯХ
є найліпшою.

ЗНАМЕНИТА ОБСЛУГА. ЧАСТІ ВІДІЗДИ.

ROYAL MAIL STEAM PACKET CO.,
26 Broadway, New York

ВАСИЛЬ І МАРІЯ МУЗИКА
Українські погребники

Без ріжниці в котрій стороні Шікаго або околиці мешкаєте, телефонуйте до МУЗИКИ і заощадіть гроші.
2107 W. CHICAGO AVE.
Tel. Seeley 4252 & 4253

ВЕСЕЛА БАНДУРА

Повний збірник веселих і жартівливих пісень і приспівів до музичних інструментів і танців.

ЦІНА 50 ЦЕНТІВ.

Замовлення посилайте до:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

З ТОВАРИСТВА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІЖИ В НЮ ЙОРКУ.

Товариство Української Молодіжи одержало отсей лист зі Львова від тамошньої Української Краєвої Студентської Ради:

ДО Т-ВА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІЖИ В НЮ ЙОРКУ:

Справа Українського Університету у Львові находиться в сучасну хвилю в дуже критичному положенню з огляду на відому Вам заборону польської Кураторії середніх шкіл під адресою ґімназіяльних професорів Українців брати їм якунебудь участь в працях нашого Українського Університету.

З уваги, що дотепер ми ще не розпоряджуємо відповідними фондами, які позволили-б нам відносно в короткому часі заанґажувати потрібну скількість професорів і переняти їх на етат приватного удержання, справа дальшої акції Українського Університету у Львові прибирає дуже критичні форми. Для вратовання справи муситься збільшити усі можливі засоби морального, а передівсім матеріяльного змісту.

Отому звертаємося з прошенням до вас усіх американських Українців, які розуміють вагу українських висших шкіл в поневоленій батьківщині, бо в протязі довгих трох років усе були поруч нас у важкій боротьбі за огнище українського слова й культури, щоб тепер, в найбільш критичний час для нашої справи, не відказали нам своєї помочі.

Справа вимагає як найенерґічнійшого й як найскоршого ділання в напрямі здобуття як найбільших фондів.

Ми при напруженню усіх сил наших боротись-мемо здобути хотяй дрібну частину.

Усю надію покладаємо на вас, американські Українці!

(Печатка). **Укр. Краєва Студ. Рада у Львові.**

Родимці Українці:—

Кождий, хто розуміє боротьбу на життє і смерть українського народу під польським гнетом, не відмовить негайної матеріяльної помочі.

Чи може знайтися ще й тут яка партійна особа, що противилась би дати бодай малу жертву на так велику ціль?!

Хай кожде товариство уладить баль або представленне на сю ціль!

Хай кожда парохія, товариство й організація ухвалить більшу жертву на сю ціль! Хай не бракне ніодного Українця, без ріжниці його партійного переконання, у списі жертводавців.

Всякі жертви слати просимо на адресу:

UKRAINIAN YOUNG MEN & WOMEN'S ASS'N,
30 E. 7th Street, - - - - New York, N. Y.

ЗВІТ ФІНАСОВИЙ Т-ВА УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІЖИ В НЮ ЙОРКУ.

з підмоги укр. студентам в Европі за місяць вересень, 1923.

Поміч від опікунів:

Филип Ясновський, Єликвіл, Па.	405	$10.00
Комітет Поміч, Вудгейвен, Н. Й.	1A	2.50
о. Олекса Пристай, Карнеґі, Па.		10.00
Бр. св. Петра і Павла, Карнеґі, Па.	357	5.00
Удр. Громада в Міннеаполіс, Мінн.		35.00
В. Клеман, І. Клеман і М. Хомик, Аллентавн, Па.	308, 355	10.00
А. Б., Ню Гейвен, Конн.	327, 310, 55A	15.00
Тов. Любов, від. 45 У. Н. С., Філядельфія, Па.		10.00
Тов. Запорожська Січ, від. 117 У. Н. С., Ню Йорк, Н. Й.		5.00
Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 292 У. Н. С., Дітройт, Міш.	261	5.00
Ліга Горожан, Ню Йорк, Н. Й.	404, 12A 29A	10.00
Михаїл Гринішак, Елізабет, Н. Дж.	23A, 36A, 51A	6.00
Тов. Вільні Козаки, Рочестер, Н. Й.	17A 70A	15.00
Григорій Кудрик, Гамтрамк, Міш.	71A	5.00
Михайло Микитюк, Дітройт, Міш.	65A	3.00
Укр. Амер. Горожанський Клюб, Аллентавн, Па.	277	10.00
Дмитро Фенканик, Пассайк, Н. Дж.	8A	2.50
Укр. Парохія, Бруклин, Н. Й.	102	5.00
о. В. Лотович і Іван Рибак, Бруклин, Н. Й.	54A	3.00
Тов. Сокіл, Клівленд, Огайо	307	5.00
Тов. Українська Січ, від. 182 У. Н. С., Кліфтон, Н. Дж	19A, 46A	5.00
	Разом	$177.00
Вислано до Української Краєвої Ради у Львові		$82.00
Вислано до Тов. Прихильників Освіти у Відни		85.00
Вислано до Спілки Українських Студентів в Берліні		20.00
Вислано до Тов. Українських Студентів Основа в Данціґу		15.00
Вислано до Праги для Теофія Коморовського		5.00
	Разом	$177.00

Загальний Фонд Допомоги Українським Студентам:

Павло Гаврилів, Перт Амбой, Н. Дж		$2.00
Тов. св. Стефана, від. 77 У. Н. С., Йорквіл, Огайо		10.00
Продаж квітів коло церкви св. Юра в Ню Йорку		70.10
Анна Зборівська, Ореннідж, Конн.		1.00
	Разом	$83.10
Вислано до Української Краєвої Ради у Львові		$30.00
Вислано до Тов. Прихильників Освіти у Відни		30.00
За квіти заплачено		12.00
Остає в касі Товариства на Фонд Загальний		11.10
	Разом	$83.10

ЗА ТОВАРИСТВО УКРАЇНСЬКОЇ МОЛОДІЖИ В НЮ ЙОРКУ:

Григорій Герман, голова; **Омелян М. Коцко, секр. рек.; Дмитро Сіроцький,** секр. фін.; **Ольга Кирчівна, скарбниця.**

НЕЗВИЧАЙНА БОРОТЬБА

— відбудеться —

В СЕРЕДУ, ДНЯ 14. ПАДОЛИСТА 1923

В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИ, 849 N. FRANKLIN STREET, PHILADELPHIA, PA.

ПОМІЖ УКРАЇНСЬКИМ СИЛАЧОМ З КІЄВА

АЛЕКСАНДРОМ ГАРКАВЕНЬКОМ

А ПОЛЬСЬКИМ СИЛАЧОМ З ВАРШАВИ

С. ЗАКШЕВСЬКИМ

Крім цего Гаркавенько зігне шину залізну грубу на 6 цалів, в зубах зігне залізний дручок півтора цаля грубий, буде носити фортепян з граючим на нім і т. и.

ВСТУП $1.10 і $1.65

ПОЧАТОК О ГОДИНІ 8-ній ВЕЧЕР

„ПРИЧИНОЮ НЕДУГ є схиблення в хребті, усунути причину недуги може тільки вправний хиропрактор, справляючи хребет". — Dr. G. H. Patchen, New York, N. Y.

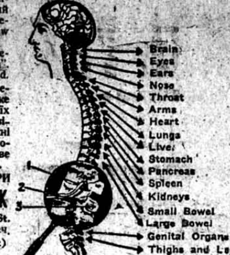
„Медицина не тільки що є неужиточна, але дуже небезпечна". — Prof. Dr. Dubois, Switzerland.

Як Ви терпите будь якою недугою, не відкладайте бо може бути запізно. Удайтеся до своїх Хиропракторів з повним довірям. Ви можете пробувати ріжні лічення, але як ви бажаєте позбутися недуги, то це є можливе тільки дорогою Хиропрактики.

УКРАЇНСЬКІ ХИРОПРАКТОРИ

Д-РИ. АНД. І ВАС. БОРАК

НЮ ЙОРК, Н. Й. 210 E. 17th St.
Кождий день від 10 р. до 8. веч.
БРУКЛИН, Н. Й. (Greenpoint)
628 Humboldt Street
Понеділок, середа, пятниця від 10 до 8 веч. Неділя від 10. до 1.

ЄСЛИ ВИ ЗАДУМУЄТЕ купити який бизнес як ресторант, гросерню, бучерню, сальон, готель, або який инший, так зайдіть або напишіть до мене, бо я маю богато ріжного рода бизнесів до вибору. Спродаю також фарми і доми по умиркованій ціні. Рівнож беру до спродання бизнеси, доми та фарми за приступним комісовим.—Виробляю скоро і дуже дешево позички при купні, роблю угоди та сетлменти.
WALTER KOSTETSKI, Notary Public, Business and Real Estate Broker,
4353 GERMANTOWN AVE., PHILADELPHIA, PA.

Осип Назарук.

ЩО ТАКЕ ПАРТІЙНИЙ ПРОМОВЕЦЬ (БЕСІДНИК)?

—o—

(Від Редакції: — Ся студія д-ра О. Назарука, оперта на науці і практиці, була вже печатана. Передруковуємо її і для наших публичних діячів у Злучених Державах, які повинні уважно її перестудіювати. Бо про сю справу, таку потрібну в публичнім життю, ніхто ще у нас не писав).

> I. „Не тільки хлібом живе людина, але й словом..."
>
> Ісус, Син Марії.
>
> II. Ceterum censeo, Carthaginem delendam esse. . ., Cato Maior.

Вступ: Кілька слів правди про загал партійних промовців.

Се прямо страшна справа.

Те, що я сказав у першім реченню, не дотеп, не штука і не глум, — тільки гірка, поважна правда.

Чимже ся справа страшна?

Уяви собі, думаючий читачу, скільки шкоди приносять загальній справі ріжні партійні промовці (або, як у Галичині кажуть: бесідники)! І то приносять її не умисно, зі злої волі. Борони Боже! Вони шкідники з неуміння. Бо ніхто їх не учив, як виступати прилюдно, що говорити і як говорити.

Шкоду сю зясую коротко так: Кожну пригоду виголошується до якоїсь скількости людей. Возьмім за приклад вічеву промову (мітинґ). Скільки то людської енерґії й часу йде на те, щоби скликати і урядити спеціяльний мітинґ! Сотки й тисячі селян і робітників ріжного віку й пола йдуть нераз десятками верстов на такий мітинґ. І що вони звичайно чують на таких мітинґах (вічах)? Скажім без обиняків: Чують звичайно останні нісенітниці, чують таку саламаху, від якої навіть освіченому чоловікові може закрутитися голова, чують пусті фрази, з яких виразно видно тільки одно: що промовець абсолютно сам не знає, чого хоче.

Жадної теми партійні бесідники звичайно не держаться. Говорять про все і про ніщо. Компромітують власну партію. Знеохочують народню масу приходити взагалі на мітинґи. Сим відвертають народ від публичного життя й несвідомо підготовляють ґрунт для захоплення влади горсткою авантюристів. В области людської психіки нема більше реакційної і темної сили, як такого рода „партійний промовець".

Найгірше те, що він навіть не здає собі справи з того, який він шкідник — супроти свого народа й супроти себе самого. Бо він марнує час другим і собі та зуживає енерґію на викликання хаосу або знеохочення — і ще до того всього думає, що робить велике діло.

Але не тільки на великих мітинґах виступають такі партійні „промовці". Не менше шкідливі й ті партійні „промовці", що появляються „від імени партії" на всяких міжпартійних засіданнях, конференціях, делеґаціях і т. д. Прямо вірити тяжко своїм власним ухам, коли слухається „промови" тих уже „лучших" партійних промовців. Що вони плетуть! І як безконечно довго балакають! І як майже ніколи не говорять до річи! І як розганяють наших людий, які не можуть надто довго видержувати таких тортур!

Типові речення такого промовця виглядають звичайно так (або подібно): „Властиво кажучи („собственно ґаваря"), хотівби я зазначити і підчеркнути, а властиво зясувати становище" . . . І так „ясує становище" без кінця. А властиво на всі лади заповідає, що буде „ясувати". При самім кінці слухачі знають те, що знали на самім початку.

А знов вічеві (мітинґові) „промовці" ріжних партій мають засіб більше звучних фраз в роді таких: „Викотім на вал життя сто сот гармат! Не даймося! Тримаймося! До праці!" і т. д. — без кінця. Що ся „символіка" значить, того не знає ні публика, ні — промовець. Який „вал життя"? Що за гармати? Як „не датися"? Чого „триматися"? До якої праці. Як сю працю робити?

Всіми сими питаннями такий „промовець" ні трохи не журиться. Ба, він не турбується навіть звичайною льоґікою — по зразку відомих листів: „Дорогі Родичі! Я з ласки Бога здоров, лежу в шпиталі, тільки одну ногу відрізали мені, чого й вам желаю..."

Вина за таке „вироблення" партійних промовців паде безперечно на старші покоління наших діячів: ні один з них не спромігся на видрукованне ні одної брошурки на сю тему. А треба памятати, що західні Українці (Галичани) вже 70 літ живуть — з одною перервою — публичним життєм. А й на Великій Україні від якого чверть століття можна в приближенню рахуватися з потребою виховування партійних промовців, бодай у кружковім розумінню того слова.

I. Про бесідника і його підготованне.

Наперед кілька заміток про партійного бесідника.

Як кожний капітал являється майном, але не кожне майно являється капіталом, — так кожний партійний промовець являється партійним провідником, але не кожний партійний провідник мусить бути промовцем.

Бувають так звані промовці — „туби". Се значить, що дійсний партійний провідник, який або сам промовцем не є, або з якихсь причин не може прилюдно виступати, — висуває партійного промовця, якому каже, що має говорити, робить його своєю „тубою". Згодом виробить він імя і славу тій своїй „тубі" до тої міри, що публика орієнтується вже на того промовця, не на дійсного провідника. В політичнім життю всяка фікція має тенденцію, перетворюється в дійсність — в даній анальоґії фіктивний капітал перетворюється в дійсний. Але ся спекулятивна операція являється рівно небезпечною для партії, як кожна спекуляція, неоперта на солідних основах. Вислід: Дійсний партійний провідник мусить уживати за свою губу тільки такого чоловіка, який має всі умовини до того, щоби стати самостійним провідником в повнім значінню того слова. Інакше може се принести партії й публичній справі взагалі необчислені шкоди — особливо в неспокійних часах. Бо як війна є спробою сили держави, так революційний час являється спробою сил, розуму й теоретичного угрунтовання партії й її провідників.

Вже з сього дуже загального начерку значіння партійного промовця видно, що партія повинна пильно стежити за тим, кого її іменем делеґується правильно промовляти.

Партія, яка не хоче компромітуватися й на будуче приготовляти собі шкідника, висилає тільки підготованих промовців.

Підготованне промовця є двояке 1. трівке і 2. до даної теми, або навіть до якогось уступу одного питання.

У нас панує загальне переконанне, що „доброго промовця хоч у ночі збуди, а він тобі на всяке питанне як уріже!" Тимчасом се наскрізь хибне переконанне. Воно виростає тільки в головах політично невироблених людий. На них робить сильне враженне факт, що вироблений промовець може в дискусії без спеціяльного підготовання знаменито й дотепно відповідати своєму противникові. Відси їх хибний висновок. Він хибний тому, що їм і в сні не снилося про се, скільки духової праці зужив даний промовець на те, щоби робити в собі спеціяльну бесідницьку притомність ума, спеціяльну память і спеціяльну практику, не кажучи вже про студії на тім полі, яких дійсно добрий промовець не повинен занедбувати.

На загал справдішний промовець ніколи не виступає прилюдно без належного підготовання. Робить се тільки балакун, який починаючи промовляти, ніколи не знає, чого хоче і на чім скінчить: меле, що слина на язик принесе, як каже народ.

Належним підготованнем є не тільки підготованне трівке, але й до даної теми. Се не зміняє суті річи, що вправний промовець потребує для підготовання до даної теми нераз дуже мало часу, що йому вистарчить часом і кілька секунд, в яких він ріжними мнемотехнічними засобами запамятує собі, нпр. початкові букви „шляґвортів", з якими в дискусії виступить. Притім укладає він собі ті букви по можности так, щоби їх рядку в відповіді. — Наприне забути або не помішати поклад: — коли хоче когось зачепити або підперти в питаннях 1. большевизму, 2. побиття війска, 3. комітетів бідноти, — то з сих трьох понять укладає собі такі букви, щоб вони давали якесь слово, нпр. „рак" (початкові букви: 1. радянської системи, 2. аґонії армії, 3. комітети). Ся мнемотехнічна штука при трьох поняттях може бути промовцеві потрібна тільки в разі великої втоми. Але коли він має більше справ, тоді ся штука потрібніща. Бо відчитувати з паперу не все вигідно. А говорити по два і три раази на однім мітинґу — дуже невказано. Одначе уживанне мнемотехніки вимагає також практики, як уживанне стеноґрафії. Бо промовець без практики має з мнемотехніки більше шкоди ніж пожитку.

Та се вже проблєм вироблених промовців. А щоби хтось виробився на промовця і то на промовця партійного, мусить мати:

1. Загальну освіту.
2. Партійну освіту.
3. Теоретичне й практичне підготованне на промовця.

Дві перші вимоги перейдемо коротко, бо потреба їх надто очевидна, щоби над нею довше розводитися. Підчеркну тільки те, що примір, німецька соціял-демократія перед війною довела вже до того, що в розмірно короткім часі давала на спеціяльних курсах не злу загальну підготовку партійним промовцям з робітництва. Розуміється, без дальшої праці над собою ніхто по такій підготовці не стане зовсім добрим партійним промовцем. У нас виступають прилюдно „партійні промовці" не тільки без підготовання, але й без знання програми й історії своєї партії. — Та се — окрема глава, яка сюди не надається.

Найважніща для нас у сій статті третя вимога. Вона складається з цілого ряду вимог. Розуміється, маю на думці тільки вироблення пересічно добрих промовців, за що можна зробити відповідальною партію. Бо за появу надзвичайних промовців „відповідальна" тільки — природа.

I. Промовець може виховатися тільки індивідуально. Значить: По загально освітній і спеціяльно партійній підготовці та по перших спробах практики мусить він сам вистудіювати себе, на чім головно може полягати його успіх як промовця. Тут стане перед ним цілий ряд проблемів і комбінацій тих проблемів.

1. Чи глибоке знанне?
2. Чи річевість?
3. Чи імпет?
4. Чи симпатичний голос і дикція?
5. Чи жестикуляція (рухи)?
6. Чи повага?
7. Чи гумор?
8. Чи глумливість?
9. Чи елеґантність вислову?
10. Чи і яка комбінаціях тих прикмет?

(Далі буде).

НА СВЯТА

пересилаємо гроші почтою і телеґрафічно та доручуємо в короткім часі готівкою в

АМЕРИКАНСЬКИХ ДОЛЯРАХ

на послідній почті замешкання адресатам.

СПРОВАДЖУЄМО

з краю родини і кревні. Для тої цілі зладжуємо потрібні документи.

ПОВЕРТАЮЧИХ

до краю відсилаємо найліпшими кораблями.

Продаємо шифкарти по цінах приписаних Корабельними Лініями.

Полагоджуємо справи нотаріяльні.

Голоситься по близші інформації до:

STANDARD BANK
AVE. B. COR. 4TH ST. NEW YORK

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ОГОЛОШЕННЯ

Потрібно майстра Українця і хотячих навчитися роботи на машинах. Робота чиста і легонька, в Українській Спілці, інкорпорований в стейті Ню Джерзи. Першеньство мають ті, що хотять зістати в Українській Спілці уділовцями, писати до фабрики. New Jersey Musical Rocking Chair Co., Inc., 24 Charlotte Ave., Jersey City, N. J. Ососбисто голоситись: 30 E. 7th St., 1st floor, New York City, до Антона Жубрида. 63-65

ВЗОРИ канва, нитки до вишивання D. M. C. і стемповані річи. Пишіть по катальоґ до
UKRAINIAN BAZAAR,
168 E. 4th St., New York, N. Y.

КРАСОТА ЖЕНЩИН ТО БОГАТСТВО!

Памятайте дівчата і женщини, що ми ДАРОМ радимо як усунути з лиця волосе, прищі, пеги, вугри і плями, як дістати густе полискуюче волосе на голові, білу шию і руки, повні і округлі груди. Пишіть що Вам долягає, звертайтеся як до приятелів а одержите вдоволяючу відповідь. Зголоситься особисто або долучіть марку і адресуйте:
THE SPARROW (S),
180 Avenue C, New York, N. Y.

Tel. Stuyvesant 2097

ДР. МЕД. МУСІЙ КАДЕЦЬ

переніс свій офіс на
215 SECOND AVE., NEW YORK
між 13. а 14. улицею
Приймає що дня від 9—12; 6—8.
В неділю від 9—1.

ДР. Б. ГОГЕНБЕРГ

спеціяліст зі старого краю. Лічить недуги мущин і женщин, як внутрішні так вовнішні. Переводить всякі операції. Дає недужим безплатну пораду.

DR. B. HOHENBERG
203 EAST 13th STREET
близько 3-ої Евні
NEW YORK, N. Y.
Години офісові щоденно від 9-ої рано до 8-ої вечер.
Tel. Stuyvesant 4032

ВИДАННЯ МИХ. ГРУШІВСЬКОГО

Від Куруківщини до Кумейщини, том 8, частина 1	$1.50
Початки Хмельниччини, том 8, частина 2	1.00
Історія Української Літератури, том 1	1.50
Українська Революція, Др. Мих. оЛзинський, Галичина в рр. 1918-1920	1.00
Примітивні оповідання, казки і байки Африки та Америки	.85
Хмельниччина в розцвіті (1648-1650), том 8, частина 3 (оправ.)	2.00

Замовлення слати на адресу:
„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.